

af alle paafølgende Regjeringer, saa har dog selvø Resultatet været mig som hver danst Mand bekendt; nemlig at Landemoderne ikke ere saadanne Organer. Den ærede Forslagsstiller henlede derefter Opmærksomheden paa, om de da vare egnede til at blive det. Det er vist den ærede Forslagsstiller saa magtpaaliggende at faae en ordentlig Kirkeorganisation istand; at han vilde være villig til at betræde enhver Vej, der kunde føre nogenlunde til Maalet, selv om det ikke var den, han fremfor alle ønskede; men det er Alle vittærligt, at Landemoderne ikke ere Andet end Biskopperne og nogle Provster, og at Provsterne vælges ikke med det Hensyn for Die, at de i høieste og dybeste Betydning skulle være Bærere af Kirkens sande Interesser, men at de væsentligt ere juridiske Embedsmænd, der have at bestille med en heel Deel Smaasforretninger. De kunne ganske vist ved Siden deraf være eminente Geistlige, men det er ingenlunde deres dybe theologiske Videns, ingenlunde deres Virksomhed som Lærere i Kirken, ikke engang deres udmærkede Dygtighed som Sjælesørgere, der er de ledende Principer ved deres Valg, men deres Forretningsdygtighed, som mere har at bestille med Cancelliskrivelser og Praxis og saadanne underordnede Hensyn end med Kirkesynode eller endog politisk Wiisdom til at styre Kirkens Anliggender. Naar der dernæst tales om, at Rigsdagen ved at give denne Sag Fremme skulde forgribe sig paa Kirkens Anliggender, saa er det netop for at undgaa denne Nødvendighed, at Sagen er fremkommen og har fundet varme Talsmænd i Rigsdagen, som jeg ogsaa haaber, at den vil finde kraftig Understøttelse her. Her er aldeles ikke Tale om at gøre nogensomhelst Indstiftelse eller Indretning eller Afgjørelse af sværende kirkelige Spørgsmaal og allermindst af de Controverser, hvorom den sidste ærede Taler udtalte sig. Her er jo netop Tale om, at den lovgivende Magt i Kirkesager maa være nogetsted; den er nu hos Kongen og Rigsdagen, ligesom den for var hos Kongen alene; men ligesom det altid har været erkendt, hvad ogsaa den ærede Forslagsstiller gennem en lang Stribentvirksomhed, som ogsaa af Sketheologer er fulgt med en høj Grad af

Interesse, har gjort gjældende, at under Absolutismen den souveraine Konge med sit juridiske Cancelli ved Siden var en uheldig Form for en Kirkebestyrelse, saaledes er det af os Alle indrømmet, og derfor behøver den ærede Forslagsstiller ikke at sige det, at vi som Supplement til den constitutionelle Konge til Afgjørelsen af egentlige kirkelige Spørgsmaal mangle den indre Berettigelse, og at det derfor maa være os i høieste Grad magtpaaliggende at skabe et Organ, der har en saadan Berettigelse, naturligvis, da vi ikke have isinde at give den lovgivende Magt fra os, kun med raadgivende Stemme, men dog med en saadan Stemme, der har den indre Berettigelse til at være det, som Landemoderne paa ingen Maade ere og efter min Overbeviisning aldrig ville kunne blive, bestaaende kirkelige Organer, en virkelig Repræsentation af Folketirken. Det er altsaa den formelle Organisation af et saadant Organ, hvorom der er Tale, og det er jo ganske menneskeligt — det vilde maaskee være gaaet os Alle ligesaa i lignende Tilfælde — at naar den nuværende Minister henstod saadanne Sager til Landemoderne, disse derved kunne have faaet Smag paa og Lysten vækt til nu virkelig at blive til en Kirkerepræsentation for smaa Corporationer, der kun have havt at gøre med meget underordnede Anliggender, som i Opinionen sandelig ikke have staaet med Palmer i Hænderne, idetmindste ikke saa langt min Erindring gaaer tilbage. L'appetit vient en mangeant, og det vilde, uden at jeg paa nogen Maade vil kaste Skygge paa Individet eller paa en Institution, indensfor det tarvelige Omraade, for hvis Skyld den er indstiftet, være meget menneskeligt, om de kunde vinde Lyft til og Smag paa nu at blive det, de ikke ere; men deri er jeg aldeles enig med Kirke- og Underviisningsministeren, baade efter hans Udtalelser i den tidligere Kirkecommission og hans Dtringer her, at hvilkensomhelst Kirkeforfatningen end bliver, er den, vi mindst ville have, et Bispeherredømme, og Landemoderne ere aldeles ikke Andet som politisk Institution end et Bispeherredømme med nogle i ganske andre Diemed end kirkelige valgte Provster til Bærere af Slæbet. Jeg finder derfor, at ligesom overfor hine Udtalelser, der have fundet Sted